

Analyse | kraka

27. april 2015

Hvad betyder det britiske valg for Danmark og for EU?

*Af Julie Hassing Nielsen, Europapolitisk chefanalytiker
Bragt i Politiko, Berlingske den. 25. april 2015*

Briterne skal til stemmeurnerne den 7. maj. Og hvis de Konservative med den nuværende premierminister Cameron i spidsen vinder, har han lovet vælgerne at genforhandle Storbritanniens relation til EU og sende aftalen til folkeafstemning inden udgangen af 2017. Selv om løbet er tæt, står Cameron til at genvinde magten. Og udfaldet kan få stor betydning for Storbritanniens tilknytning til EU. Og skulle det ende med et britisk exit, et Britisk exit, kan det have betydelige politiske konsekvenser for unionens fremtid og dermed Danmark.

Cameron talte tidligt - lige efter han var blevet valgt i 2010 - om, at briterne skulle tage stilling til EU, og et Brexit begyndte derfor at komme på tale. Hvad dette mere præcist indebærer, fremstod lidt klarere, da Cameron i efteråret 2014 holdt sin tale om EU-borgeres adgang til britiske velfærdsydelser.

Her opstillede Cameron en række krav: At EU-jobsøgende udvises, hvis ikke de havde fundet job inden for en bestemt tidsperiode, at udlændinge skal optjene ret til visse sociale ydelser, at udenlandsk arbejdskrafts adgang til børnepenge forhindres, hvis børnene er bosiddende i et andet EUland, og at den frie bevægelighed begrænses for kommende EU-medlemmer, indtil det pågældende land når et vist økonomisk niveau. Den britiske EU-debat ligner dermed meget den danske om sociale ydelser.

Og danskernes forhold til EU er på mange måder lig det britiske. Ligesom briterne trådte vi ind i det europæiske fællesskab i 1973. Ligesom briterne søgte vi primært medlemskab af pragmatiske økonomiske årsager. Ligesom briterne er vi særligt skeptiske over for øget politisk integration. Og ligesom briterne er dansk skepsis blandt andet funderet i velfærdsrelaterede diskussioner om den frie mobilitets konsekvenser.

Hvis briterne melder sig ud af det europæiske samarbejde på dette grundlag, vil det måske inspirere danske EU-modstandere til et tilsvarende ønske.

Kontakt

Julie Hassing Nielsen
Europapolitisk chefanalytiker
Tlf. 31479976
E-Mail: jhn@kraka.org

Flere forskelle mellem Danmark og England

Men vigtige forskelle eksisterer også. Briternes EU-debat har aldrig rigtig forladt det essentielle spørgsmål: Vil vi, eller vil vi ikke EU? Imens har danskerne hele tiden - også igennem de seneste fem års krise - udvist stor opbakning til medlemskabet. Og selv om vi i Danmark ivrigt debatterer, hvorvidt den danske velfærdsmodel udfordres af EU, så ønsker flertallet ikke skilsmisse. Hvor briterne taler om regulær skilsmisse, søger danskerne altid løsninger inden for ægteskabets rammer.

Briternes europæiske opgør sker i en tid, hvor også det britiske partisystem er i opbrud. Tidligere var linjerne tegnet skarpt op mellem det socialdemokratiske Labour og de Konservative, hvor ét af partierne fik flertal. Men i de seneste år har systemet set en forvandling. Ved det seneste valg vandt de Konservative, men opnåede ikke flertal. Det tvang parterne til forhandlingsbordet, og for første gang siden Anden Verdenskrig fik briterne en koalitionsregering.

Alt tyder på, at en tilsvarende situation opstår i år. Hverken Labour eller de Konservative står til at kunne mønstre et flertal alene. Af mindre partier skal fremhæves Liberaldemokraterne, UKIP, og det skotske nationalparti, SNP. I EU-henseende er UKIP og SNP de mest interessante. Det meget EU-skeptiske - UKIP med Nigel Farage ved roret - blev den største vinder ved det forgangne års europaparlamentsvalg. Partiet har en hård EU-skeptisk linje: Storbritannien skal ud af EU - primært på grund af stigende indvandring. Også SNP, som står til at vinde samtlige kredse i Skotland, har EU som nøgletema. Men med omvendt fortegn. De ønsker et stærkt Storbritannien i EU.

Som meningsmålingerne står nu, bliver de Konservative det største parti - men opnår ikke et absolut flertal. Og så må Cameron igen samarbejde med de mindre partier.

Det britiske valg kommer i en tid, hvor det europæiske samarbejde er under forandring.

På den ene side står et Brexit, hvor et af EUs største medlemslande kan blive det første til at forlade unionen. På den anden side står et truende Grexit, hvor Grækenlands vedvarende økonomiske problemer kan betyde et farvel til unionsmedlemskabet. Både et muligt Grexit og et Brexit medfører enorm usikkerhed. Og selv om man i Camerons regering kan udpege, hvilke politiske områder, der er problematiske inden for EU-samarbejdet, er det langt sværere at identificere, hvilken fremtid et Brexit indebærer for EU og for Storbritannien selv.

»cherry-picking«

Briterne kunne måske få lignende ordninger som Schweiz eller Norge. Begge har de fravalgt unionsmedlemskabet, men har bibeholdt stærke samarbejdsrelationer med EU.

Hvis et Brexit indebærer en sådan løsning, vil meget dog afhænge af forhandlingsvelvilje hos de europæiske institutioner. Bruxelles er ikke glad for såkaldt »cherry-picking« - at et land kun tager, hvad det kan bruge fra EU. Og hvor Norge og Schweiz igennem årene har oparbejdet et godt partnerskab med EU, vil Storbritannien forhandle med en tidligere ægtefælle, som de lige har søgt skilsmisse fra. Det er to vidt forskellige udgangspunkter. Og derfor vil et Brexit også være en helt ny udfordring for et i forvejen trængt Europa.

For Danmark er den britiske EU-linje vigtig.

Hvis de britiske EU-modstandere »viser vejen«, kan danske skeptikere måske få mere vind i sejlene. Og hvis det kommer til et Brexit, er Unionens fortsatte udvikling pludselig et åbent spørgsmål. Et spørgsmål som kan få betydelige politiske og økonomiske konsekvenser for Danmark.